

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ФАРМАКОЛОГІЇ ТА ТОКСИКОЛОГІЇ НАМН
УКРАЇНИ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор
ДУ «Інститут фармакології
та токсикології НАМН України»

Олег ЯДЛОВСЬКИЙ
06 2026р.

«СХВАЛЕНО»

рішенням вченої ради
ДУ «Інститут фармакології
та токсикології НАМН України»
протокол № 6 від
«24» 06 2026р.

ПОЛОЖЕННЯ

про систему академічної доброчесності
ДУ «Інститут фармакології та токсикології
НАМН України»

Київ 2026

Преамбула

Положення про систему академічної доброчесності ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» (нова редакція) розроблено на підставі Закону України «Про академічну доброчесність» (№ 4742-IX).

Уперше на системному рівні визначаються базові цінності, принципи, правила етики, а також правові та організаційні механізми запобігання порушенням у сфері освіти й науки (див. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2026, № 13, ст.35).

Положення про систему академічної доброчесності ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» (далі Положення) ухвалено та введено в дію з метою формування академічних цінностей, розвитку інноваційного освітнього середовища, високої академічної культури науковими, науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України».

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Державна установа «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» (далі – Інститут) є державною, бюджетною, неприбутковою, науковою установою.

Інститут створено з метою проведення фундаментальних та прикладних досліджень у галузі фармакології та лікарської токсикології, розробки нових методичних підходів до створення та дослідження лікарських засобів на доклінічному етапі, наукового обґрунтування нових методичних підходів, нових технологій та їх ефективного використання, і інших супровідних напрямів з метою удосконалення, ефективного розвитку фармакологічної науки.

Одним з важливих напрямків діяльності Інституту є впровадження наукових розробок та освітня діяльність щодо підготовки наукових кадрів через проведення курсів підвищення кваліфікації, підготовки докторів філософії (аспірантів), стажування молодих науковців тощо.

1.2 Положення визначає загальноприйняті світовою спільнотою стандарти та норми академічної поведінки в освітньому просторі.

1.3. Положення є складовою внутрішньої нормативної бази системи забезпечення якості освіти та освітньо-наукової діяльності ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України»; при формуванні змісту Положення враховано Закон України «Про академічну доброчесність» (№ 4742-IX). забезпечення академічної доброчесності, ґрунтується на [Конституції України](#) і складається з цього Закону, законів України ["Про освіту"](#), ["Про вищу освіту"](#), ["Про фахову передвищу освіту"](#), ["Про професійну освіту"](#), ["Про повну загальну середню освіту"](#), ["Про дошкільну освіту"](#), ["Про позашкільну освіту"](#), ["Про наукову і науково-технічну діяльність"](#), інших законів України та актів законодавства, прийнятих на їх виконання, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана в установленому порядку.

1.4. Положення є переліком настанов, цінностей, дотримання яких представниками освітньо-наукової спільноти ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» є обов'язковим як на території інституту так й поза неї та регулює відносини науковців між собою та суспільством, встановлює основні засади та правила наукової етики, оцінки вченими власної роботи та діяльності колег з моральної точки зору, визначає порядок перевірки наукових робіт, що надходять до редакції наукового журналу, оргкомітетів конференцій на предмет дотримання академічної доброчесності та сукупність заходів з попередження плагіату.

1.5. Дія цього Положення не поширюється на відносини щодо набуття, здійснення та захисту особистих немайнових та майнових авторських та/або суміжних прав.

2. ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ТЕРМІНИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Основні визначення та терміни академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин (поняття, суб'єкти і принципи академічної доброчесності) Згідно Закону України «Про академічну доброчесність» (№ 4742-IX) (далі Закон) (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>):

автор - фізична особа, яка своєю працею створила академічний твір (його частину) чи навчальну роботу (її частину);

академічна доброчесність - сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;

академічний твір - твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі дисертації, творчого мистецького проекту, кваліфікаційної роботи, курсової роботи, наукової монографії, наукової статті, підручника, навчального посібника або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішнім актом;

внутрішній акт - документ закладу освіти, наукової установи, іншого суб'єкта академічної діяльності, затверджений у встановленому порядку його колегіальним органом управління, що стосується питань академічної доброчесності;

джерело інформації - друковане чи електронне видання, архівний матеріал, інтернет-ресурс, особиста комунікація, інше джерело, з якого отримано інформацію, що використовується в академічному творі чи навчальній роботі;

навчальна робота - результат виконання здобувачем освіти навчального завдання (навчальних завдань), відображений у текстовій, візуальній, аудіовізуальній, пластичній, цифровій чи іншій формі;

суб'єкти академічної діяльності - педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші вчені, здобувачі освіти, вступники, учасники та організатори конкурсів, експерти у сфері освіти і науки, суб'єкти освітньої діяльності, суб'єкти наукової діяльності;

уповноважений орган - колегіальний орган закладу освіти, наукової установи, уповноважений відповідно до цього Закону розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або

застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені відповідно до Закону внутрішнім актом;

уповноважена особа - педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник закладу освіти, наукової установи, уповноважений відповідно до Закону реагувати на порушення академічної доброчесності, розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені відповідно до цього Закону внутрішнім актом

Для освітньої, науково-дослідної, видавничої складових в Інституті важливими цінностями академічної доброчесності науковців були і залишаються:

- *чесність та порядність* – системне уникнення проявів академічної недоброчесності під час реалізації власної діяльності;
- *правдивість* – прагнення до істини, вільне та відкрите поширення найкращих практик реалізації власної діяльності, їх безперервне надбання та збагачення;
- *прозорість* – доступність та відкритість інформації, яка передбачає, щовсі учасники процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти зобов'язані діяти відкрито, зрозуміло та в рамках закону;
- *законність* – дотримання кожним учасником процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти законів та стимулювання до цього інших;
- *повага* – повага до ідей, гідності інших, їхнього фізичного та психічного здоров'я, на благо колегіальності та співпраці з іншими учасниками процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти;
- *довіра* – усі учасники процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти мають впевненість в чесності та чесноті один одного, можуть покластись один на одного, позбавлені страху, що результати діяльності можуть бути несанкціоновано запозиченими, кар'єру спалюжено, а репутацію підірвано;
- *справедливість* – неупереджено однакове ставлення до усіх учасників процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти, позбавлене дискримінації та нечесності;
- *самовдосконалення та вдосконалення* – учасники процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти визнають важливість та докладають максимальних зусиль до постійного вдосконалення освітньої системи, зокрема через власний професійний розвиток;
- *сумлінність* – учасники процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти належним чином використовують делеговані їм повноваження без перевищення або несумлінності виконання;

- *професіоналізм* – підтримання високого рівня компетентності кожним учасником процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти.
- *відповідальність* – вміння брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе певні зобов'язання, протистояти проявам академічної недоброчесності, подавати приклади гідної поведінки.

Згідно Закону

Основними принципами академічної доброчесності є:

пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;

відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;

нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;

повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;

уникнення конфлікту інтересів.

3. ОСНОВНІ ПРАВИЛА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ВЧЕНОГО

3.1 Дотримання академічної доброчесності науковими працівниками і аспірантами в Інституті передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності аспірантами;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання аспірантів.

3.2 Дотримання академічної доброчесності аспірантів та наукових працівників передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

3.3 Положення передбачає такі основні вимоги до вченого з точки зору дотримання норм професійної етики.

3.3.1 Вимоги до вченого та аспіранта, як дослідника:

– Вчений та/або аспірант мають пам'ятати, що наукове дослідження – це процес отримання нового знання. Вони мають прагнути до належної ерудиції і компетентності, за яких можливий критичний аналіз найсучасніших наукових знань. Планування та проведення наукових досліджень здійснюється на основі глибоких знань про доробок світової науки в даній галузі.

– Вчений та/або аспірант мають вишукувати найприйнятніші, з огляду на адекватність та економічну виправданість, шляхи вирішення досліджуваної проблеми. Висновки завершеного дослідження вчений/аспірант обов'язаний викладати об'єктивно, незважаючи на очікування замовника. Вчений та/або аспірант має забезпечувати бездоганну чесність та прозорість на всіх стадіях наукового дослідження і вважати неприпустимим прояви шахрайства, зокрема, фабрикування та фальшування даних, піратства та плагіату. Неприпустимими є втручання у науковий процес владних інституцій їх керівних осіб, а також упереджений вплив на характер отримуваних в дослідженні даних та висновків. Дослідження мають бути спрямовані на досягнення об'єктивної істини. Вчений та/або аспірант має право здійснювати необхідний захист інтелектуальної власності.

Вчений та/або аспірант має прагнути до як найповнішого використання результатів своєї праці в інтересах суспільства та збереження довкілля і культурно-історичної спадщини. У своїх дослідженнях слід керуватися принципами біоетики.

Наукове дослідження має проводитися таким чином, щоб не спричиняти шкоди навколишньому середовищу. Якщо такого негативного впливу неможливо уникнути, він має бути зведений до мінімуму, а природне середовище після завершення дослідження відновлене до його первинного стану.

3.3.2. Вимоги до вченого (аспіранта), як автора:

Основною мотивацією діяльності вченого та/або аспіранта має бути прагнення до пізнання та до збагачення науки і суспільства новими корисними знаннями. При цьому нагородою вченого є досягнення істини та визнання результатів дослідження науковим співтовариством. Разом з тим,

публікація неточних і непереконливих наукових результатів, а також публікація в не наукових виданнях з метою досягнення наукового пріоритету неприпустимі.

Вчений та/або аспірант визнає міжнародні та національні правові норми щодо авторських прав. Вчений та/або аспірант може використовувати інформацію будь-яких публікацій за умови, що вказує джерело та проводить чітку межу між власними даними та здобутками інших. Запозичення для власних публікацій будь-яких текстів, фотографій, рисунків, таблиць, схем, формул, тощо потребує, згідно існуючими правилами, дозволу автора або видавництва.

При публікації результатів дослідження, що проводилося групою вчених та/або аспірантів, всі, хто брав творчу участь у роботі, мають бути зазначеними як автори; у разі необхідності може бути зазначено їхній особистий внесок.

Тільки реальний творчий внесок у наукову роботу може слугувати критерієм авторства. Поступатися авторством на наукову роботу в іншій особі, приймати авторство або співавторство та, особливо, вимагати його є неприпустимим.

Вчений та/або аспірант не повинен повторювати свої наукові публікації з метою збільшення їх кількості. Якщо для пропаганди наукових досягнень доцільна публікація однієї і тієї ж роботи в різних журналах, автор обов'язково мусить поінформувати редакторів про факт публікації її в інших виданнях.

Вчений та/або аспірант повинен бути максимально об'єктивним в оцінці власних досягнень. Преса, радіо та телебачення можуть бути використані для пропаганди корисних наукових досягнень, але не власної особи.

3.3.3. Вимоги до вченого, як керівника:

Для наукової праці вчений-керівник формує колектив співробітників на основі неупередженої оцінки їхніх інтелектуальних, етичних і персональних рис та повинен протидіяти усім проявам незаконного протекціонізму і корупції.

Як керівник вчений будує взаємини зі співробітниками та/або аспірантами на принципах справедливості, виявляє доброзичливість і підтримку своїм аспірантам та оцінює кожного з них об'єктивно. Він має сприяти службовому зростанню підпорядкованих йому співробітників та/або аспірантів відповідно до їх валіфікації і ставлення до праці. Вчений не перекладає на своїх співробітників та/або аспірантів виконання завдань, які він повинен виконувати сам.

Вчений-керівник має обґрунтовувати власне наукове бачення проблеми, але не нав'язувати його адміністративно членам наукового колективу. Вчений повинен докладати всіх зусиль для створення доброзичливої творчої атмосфери в колективі.

3.3.4. Вимоги до вченого, як наукового керівника:

Вчений має з повагою ставитися до своїх аспірантів, всіляко сприяти розвитку їх вільного й критичного мислення.

Вчений у своїй викладацькій роботі повинен не лише доносити до аудиторії достовірну наукову інформацію, а й сприяти становленню активної громадської позиції аспірантів.

Вчений не повинен перешкоджати спілкуванню своїх аспірантів з іншими вченими та науковими інституціями. Він має поважати їхнє право на вільне об'єднання, самоврядування та членство в колегіальних академічних організаціях тощо.

Вчений-керівник має об'єктивно ставитися до аспірантів. Будь-які стосунки, що порушують етичні норми між вченим та аспірантом, є неприпустимими.

Вчений-керівник має усвідомлювати, що він повинен бути взірцем найвищої моральності та інтелігентності.

- Вчений-керівник мусить приділяти особливу увагу обдарованим аспірантам, залучати їх до наукової праці. Він має виховувати в них відповідальність за наукову діяльність.
- Вчений-керівник не повинен розголошувати інформацію особистого характеру щодо своїх аспірантів.
- Вчений не повинен отримувати незаконної оплати чи іншого незаконного доходу безпосередньо від своїх аспірантів.

3.3.5. Вимоги до вченого, як консультанта чи експерта:

Вчений має виступати експертом тільки у сфері своєї компетенції відповідно до своїх знань та досвіду. Вчений висловлює свою думку про роботу та наукові досягнення колег чесно, чітко та неупереджено. Підготовка об'єктивного критичного висновку повинна розглядатися як обов'язок, від виконання якого вчений не повинен ухилятися. Вчений несе персональну відповідальність за чесну й об'єктивну оцінку кандидатських та докторських дисертацій. Виступаючи в ролі опонента при захисті дисертаційних робіт, вчений має бути неупередженим. Під час обговорення, полеміки та висловлювання критичних зауважень вчений повинен дотримуватися принципів фактичної обґрунтованості та достовірності. При проведенні експертного розгляду вчений має дотримуватися принципу конфіденційності.

В ході експертного розгляду вчений має зберігати незалежність та не піддаватися тиску при підготовці та винесенні висновків. Обираючи кандидатів для проведення дослідження або на наукові посади, вчений як експерт має об'єктивно оцінювати претендентів. Він не повинен надавати перевагу своїм аспірантам, представникам своєї наукової школи тощо.

При конфлікті інтересів вчений повинен ставити об'єктивність та істинність вище особистих інтересів та інтересів замовників дослідження.

3.3.6. Вимоги до вченого, як громадянина:

- Вчений має присвятити свою роботу пошуку нових корисних наукових знань, сприяти їх розповсюдженню, застосуванню на благо суспільства та для збереження природи. Інформація, яка надається суспільству, має бути достовірною, а рекомендації – обґрунтованими.
- Вчений сприяє розповсюдженню корисних наукових знань та протидіє поширенню псевдонаукових і науково необґрунтованих теорій, хибних концепцій та уявлень.
- Вчений має оприлюднювати результати своїх досліджень не лише у спеціальних наукових виданнях, а й у науково-популярній формі, щоб зробити їх максимально доступними для широких верств суспільства. Вчений повинен брати активну участь у житті наукового співтовариства та у роботі колегіальних органів.
- Вчений не дозволяє використовувати авторитет науки чи свій власний в рекламних або пропагандистських цілях з особистою корисливою метою. Вчений, що займає урядову чи адміністративну посаду, має дотримуватися відповідних етичних норм.
- Вчений несе моральну відповідальність перед науковим співтовариством та суспільством за порушення положень даного Кодексу.

Більш детально інформацію висвітлено у законі України «Про академічну доброчесність» (№ 4742-IX)

Стаття 6. Академічна доброчесність у педагогічній, науково-педагогічній, викладацькій діяльності; *Стаття 7.* Академічна доброчесність у навчальній діяльності здобувачів освіти

3.3.7. Забезпечення академічної доброчесності у видавничій діяльності

Згідно з Законом, кожен видавець академічного твору зобов'язаний мати затверджені та оприлюднені правила запобігання плагіату:

- процедура належного рецензування поданих для опублікування академічних творів ск
- перевірка на наявність ознак порушення академічної доброчесності,

- порядок розгляду інформації про можливе порушення академічної доброчесності в опублікованому академічному творі.

Видавець має право відмовити в опублікуванні академічного твору у разі невідповідності вимогам та повідомити про порушення академічної доброчесності керівника наукової установи, де працює автор.

Факт порушення академічної доброчесності, надає право видавцю відкликати твір з одночасним оприлюдненням причини відкликання (зокрема бібліотекам, які отримують видання) . Академічний твір з моменту відкликання не вважається опублікованим і не враховується під час оцінювання академічної діяльності його автора.

4. ВИДИ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ЕТИКИ АКАДЕМІЧНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН

4.1. Порушенням академічної доброчесності є дія чи бездіяльність суб'єкта академічної діяльності, передбачена Законом України «Про академічну доброчесність» (№ 4742-IX) або спеціальними законами.

Порушення академічної доброчесності характеризується однією чи кількома з таких ознак:

обман - свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (інших осіб) чи про результати своєї (інших осіб) академічної діяльності;

несправедливість, що виявляється у вчиненні однієї чи кількох таких дій:

порушення принципу рівності, зокрема шляхом упередженого та/або дискримінаційного ставлення до іншого учасника освітнього процесу, вченого;

упереджене оцінювання результатів академічної діяльності;

застосування виду академічної відповідальності, що не відповідає змісту та рівню (значущості) вчиненого порушення академічної доброчесності;

надання або отримання незаслуженої переваги;

бездіяльність, неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов'язків, визначених законодавством, внутрішніми актами;

привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи (інших осіб)

4.2 Види порушень академічної доброчесності

Видами порушень академічної доброчесності є:

- відчуження авторства;

- академічний плагіат;
- приписування авторства;
- самоплагіат;
- фабрикація;
- фальсифікація;
- недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;
- недоброчесне оцінювання;
- несамотійне виконання завдання;
- недозволена допомога;
- академічний саботаж;
- схиляння до порушення академічної доброчесності;
- інституційні порушення академічної доброчесності.

Законом можуть визначатися й інші види порушень академічної доброчесності.

4.3. Заходи реагування на порушення академічної доброчесності

4.3.1. Заходами реагування на порушення академічної доброчесності є:

- виховні заходи;
- притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності;
- реагування на порушення академічної доброчесності при проведенні конкурсів;
- інституційні заходи реагування.

4.3.2. Згідно Закону рішення про **застосування заходів** реагування на порушення академічної доброчесності ухвалює уповноважений орган, а в Інституті уповноважена особа або комісія з академічної доброчесності. Комісія з академічної доброчесності повинна керуватися наступними принципами реагування на порушення академічної доброчесності є:

обов'язковість і своєчасність реагування;

неупереджене (недискримінаційне) ставлення до осіб, стосовно яких надійшло повідомлення про можливе порушення ними академічної доброчесності;

обов'язковість встановлення вини особи у вчиненні нею порушення академічної доброчесності;

співмірність порушення і заходів реагування;

притягнення до академічної відповідальності виключно за діяння (дії чи бездіяльність), які на момент їх вчинення порушували встановлені вимоги чи заборони;

прозорість процедур розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, визначення заходів реагування на встановлені порушення.

Санкція за порушення академічної доброчесності - визначений Законом України «Про академічну доброчесність» (№ 4742-IX), спеціальними

законами у сфері освіти і науки захід впливу на фізичну особу, яка вчинила порушення академічної доброчесності.

До особи, яка порушила академічну доброчесність, може бути застосовано одну або декілька санкцій.

4.3.3. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника закладу освіти, наукової установи, вченого:

- заходи у межах притягнення до академічної відповідальності:

виключення зі складу вченої ради, інших колегіальних органів управління закладу освіти, наукової установи з позбавленням права бути членом відповідного органу на строк від одного до трьох років;

позбавлення права участі в атестації здобувачів ступеня вищої освіти, наукового (освітньо-творчого) ступеня на строк від одного до трьох років;

позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

позбавлення права бути науковим керівником, творчим керівником, науковим консультантом здобувачів вищої освіти (здобувачів ступеня доктора наук) на строк від одного до трьох років;

позбавлення права бути керівником та/або відповідальним виконавцем наукових досліджень та/або наукових проектів на строк від одного до трьох років;

заборона претендувати на присвоєння педагогічного (вченого) звання на строк від одного до трьох років;

виключення зі складу редакційної колегії наукового видання, заснованого закладом вищої освіти, науковою установою, з позбавленням права бути членом редакційної колегії (редакційних колегій) на строк від одного до трьох років;

відрахування здобувача наукового ступеня;

позбавлення наукового ступеня;

позбавлення вченого звання;

позбавлення педагогічного звання;

позбавлення кваліфікаційної категорії;

позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою;

- заходи у межах притягнення до дисциплінарної відповідальності:

догана;

звільнення із закладу освіти, наукової установи.

Педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник, якого притягнуто до академічної відповідальності, протягом одного року з дня набрання чинності рішенням уповноваженого органу про встановлення факту

порушення ним академічної доброчесності не може подавати документи на присвоєння йому педагогічного (вченого) звання.

4.3.4. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до здобувачів освіти:

- виховні заходи реагування:
- відвідування тематичних занять (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма;
- усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
- письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності; повторне виконання завдання;
- заходи в межах притягнення до академічної відповідальності;
- повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- повторне проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);
- позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;
- відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням;
- позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих закладом освіти, науковою установою, на строк від одного до трьох років;
- виключення зі складу вченої ради з позбавленням права бути членом вченої ради на строк від одного до трьох років;
- відрахування здобувача вищої освіти (крім осіб з особливими освітніми потребами).

4.3.5. У разі встановлення факту академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої особі присуджено ступінь вищої освіти, така особа позбавляється відповідного ступеня вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Згідно Закону позбавлення наукового ступеня, вченого звання регламентується наступним чином:

- особа, яка має докази, що свідчать про ознаки наявності в академічному творі академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, має право повідомити про це письмово (у паперовій чи електронній формі) заклад освіти, наукову установу (або його/її правонаступника), в якому (якій) особі було присуджено науковий ступінь або присвоєно вчене звання на підставі чи з урахуванням відповідного академічного твору. У разі відсутності правонаступника закладу освіти, наукової установи відповідне повідомлення надсилається до

Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке в затвердженому ним порядку визначає заклад вищої освіти чи наукову установу, що розглядатиме повідомлення.

Уповноважений орган закладу освіти, наукової установи розглядає Повідомлення протягом шести місяців з дня його отримання та за результатами розгляду приймає одне з таких рішень:
про позбавлення особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності, наукового ступеня та вченого звання, що було присуджено (присвоєно) на підставі та/або з урахуванням відповідного академічного твору, - у разі встановлення наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації;
про відмову у позбавленні особи наукового ступеня, та вченого звання - у разі невстановлення наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.

Таке рішення оприлюднюється на офіційному веб-сайті наукової установи протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття.

5. ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВАМ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1 Дотримання принципів академічної доброчесності та етики взаємовідносин членами академічної спільноти Інституту передбачає:

- обов'язкове дотримання норм чинного законодавства в сфері науки і освіти та захисту прав інтелектуальної власності;
- дотримання норм академічної доброчесності, викладених в Кодексі; дотримання норм етики взаємовідносин та поваги до інших членів академічної спільноти;
- перешкоджання проявам академічної недоброчесності та негайне повідомлення про випадки порушення норм даного Кодексу;
- несення відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин;
- самоконтроль та контроль за дотриманням академічної доброчесності іншими членами академічної спільноти; добросовісне, об'єктивне та неупереджене виконання своїх посадових обов'язків.

5.2. Заходи із запобігання проявам порушення академічної доброчесності передбачають:

- забезпечення доброчесності наукових публікацій у всіх наукових виданнях. Перед поданням на розгляд Вченої ради періодичного наукового видання Інституту редакційна колегія перевіряє прийняті до опублікування статті на відсутність академічного плагіату;

- забезпечення доброчесності дисертаційних робіт, авторефератів наукових співробітників Інституту, аспірантів та інших осіб, що подаються до захисту у спеціалізованих радах (відповідно до вимог щодо підготовки та захисту дисертацій), перевірка на академічний плагіат;

- проведення перевірки робіт аспірантів, що передбачені робочою програмою при вивченні відповідних дисциплін на відсутність академічного плагіату;

- проведення перевірки наукових та навчально-методичних праць, рекомендованих Вченою радою до друку, на відсутність академічного плагіату.

5.3. У разі виявлення порушень Положення член академічної спільноти Інституту може самостійно вжити коригувальних заходів або звернутись до безпосереднього керівника чи керівника вищого рівня.

5.4. Не допускається подання необґрунтованої інформації по суті порушення, з неправдивою (наклепницькою) інформацією про факт порушення, яка базується на неперевірених фактах (носить характер припущення), анонімного клопотання.

5.5. Заходи із запобігання конфліктних ситуацій та комплекс заходів із вирішення конфліктних ситуацій у випадках порушення норм академічної доброчесності передбачені нормами «Положення про врегулювання конфліктних

6. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ ТА РОЗГЛЯДУ ФАКТУ ПЛАГІАТУ

6.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають наукові та навчальні роботи/розробки науково-педагогічних співробітників та здобувачів вищої освіти ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» у тому числі: науково-методичні праці (підручники, посібники та навчальні посібники, методичні розробки, конспекти лекцій), дистанційні курси, монографії; рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакції збірників наукових статей або оргкомітетів, наукові звіти; дисертаційні роботи та автореферати дисертацій на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії та доктора наук.

6.2. Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду у відповідні структурні підрозділи установи або інші організації. Роботи, що підлягають перевірці на плагіат, надаються авторами в електронному вигляді у представлених форматах: *.doc, *.docx, *.rtf.

6.3 Висновок щодо відсутності/наявності академічного плагіату виносить та затверджує Комісія з питань академічної доброчесності ДУ «Інститут

фармакології та токсикології НАМН України», яка затверджується на засіданні Вченої ради Інституту (див. п.

7. САНКЦІЇ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Згідно Закону наукова установа може встановлювати різні санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до вчених, педагогічних і науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти різних рівнів освіти, років навчання, інших ознак, а також за повторне вчинення порушення академічної доброчесності.

7.1. Виконання Положення забезпечується на основі морального самоконтролю кожного члена академічної спільноти (аспіранти, наукові співробітники) Інституту. Кожен зобов'язаний дотримуватися Положення і в разі виявлення порушень докладати власних зусиль для їх припинення, а також повідомляти про порушення відповідальним особам.

7.2. Відповідальність і контроль за дотриманням Положення несуть керівники структурних підрозділів Інституту та інші посадові особи відповідно до їх функціональних обов'язків.

7.3. Згідно норм чинного законодавства за порушення академічної доброчесності наукові працівники та аспіранти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання, позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання, позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади та ін.

7.4. За порушення академічної доброчесності аспіранти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання, повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми та ін.

7.5. Додатково до зазначених вище видів академічної відповідальності Інститут застосовує такі форми відповідальності наукових працівників та аспірантів, як усне зауваження від уповноваженого представника адміністрації (завідувача лабораторії, відділу тощо), директора чи його заступника з наукової роботи; усне чи письмове попередження про можливість притягнення до академічної відповідальності; повторне виконання завдання; позбавлення почесних звань, нагород; відмова в рекомендації щодо присвоєння вченого звання, наукового ступеня тощо; проведення додаткової перевірки на наявність ознак академічного плагіату всіх робіт, автором яких є порушник; відкликання з розгляду (друку) робіт підготовка яких була здійснена з порушенням академічної доброчесності; обмеження участі порушника в наукових дослідженнях,

виключення з окремих наукових проектів; позбавлення права голосу у колегіальних органах управління (Вчена рада, Науково-методична рада тощо) або обмеження права на участь у роботі таких органів на певний термін; позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання фінансування наукових досліджень, стипендій, грантів тощо; відрахування чи звільнення.

7.6. За дії (бездіяльність), що Законом України «Про освіту» визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом.

7.7. Розгляд факту порушення академічної доброчесності проводиться конфіденційно з інформуванням про хід розгляду справи лише членів спеціально призначеної комісії, вище стоячих посадових осіб та особи, що підозрюється у скоєнні порушення академічної доброчесності.

7.8. Кожна особа, стосовно якої виникає питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності у суді.

7.9 У разі незгоди з рішенням особи, яка призначає конкретний вид академічної відповідальності, або відповідної комісії щодо притягнення до академічної відповідальності особа, що звинувачена у порушенні, має право на апеляцію. Апеляція подається особисто порушником на ім'я директора у десятиденний термін після оголошення рішення комісії. У разі надходження апеляції від співробітників Інституту, її розгляд здійснюється апеляційною комісією, створеною за наказом директора.

У разі надходження апеляції за заявами сторонніх осіб (а також на виконання доручень Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, відповідних державних установ) розгляд апеляції здійснюється за наказом директора спеціально призначеною комісією. Апеляція розглядається відповідною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу директора про розгляд апеляції, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновки комісії оформлюються відповідним протоколом та подаються на розгляд директору (або

уповноважений ним особі), який приймає остаточне рішення щодо результатів розгляду порушення (призначення виду академічної відповідальності, рекомендація щодо розгляду питання про призначення виду академічної відповідальності Вченою радою, тощо).

7.10. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається Вченою радою відповідно до норм чинного законодавства та «Положення про врегулювання конфліктних ситуацій в Інституті».

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1 Положення набуває чинності (на підставі рішення Вченої ради) з моменту введення його в дію наказом директора Інституту.

8.2 Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом директора за рішенням Вченої Ради Інституту. У такому ж порядку Положення скасовується.

8.3. Положення Кодексу мають бути оприлюднені для широкого ознайомлення науковими працівникам та аспірантами Інституту і всіх бажаючих

8.4 Порушення норм цього Кодексу може передбачати накладання санкцій, аж до відрахування або звільнення з інституту, за поданням Комісії з питань академічної доброчесності ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України».

8.5. Відповідальність за актуалізацію положень Кодексу та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Інституту відповідно до їх функціональних обов'язків

Основні посилання:

- Закон України Про академічну доброчесність» (№ 4742-IX)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>

- **Порядок розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації**

-Структура скарги (повідомлення) про наявність фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації згідно з п.6 Порядку

https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/%D0%A1%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%B3%D0%B0_%D0%A1%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0.pdf

-Структура порівняльної таблиці – додатка до скарги (повідомлення)

https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/%D0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA-1_%D0%A1%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0.pdf

- Перевірка на плагіат академічних творів науковців ІФТ (посилання на Договір з Науковою медичною бібліотекою України)

https://ipht.org.ua/sites/default/files/webfiles_document/Agreement_with_National_Medical_Library_Ukraine_cost_of_certificate_plagiarism.pdf